

Кымафэм зэрэфэхъазырхэм тегуцьылагъэх

Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтыр ыкк и энергетикэм ипсэуальхэр гъэфэбэн уахтэм зэрэфэхъазырхэм, мы лъэны-къомкэ шъолъырхэм йофэу ашлагъэм афэгъэхъыгъагь Урысые Федерацием и Премьер-министрэ игуадзэу Дмитрий Козак тыгъуасэ зэхищгээ видеоконференциер. Йофтхъабзэм хэлэжьагь Адыгэ Республикэм и Лышъхэу Къумпыл Мурат.

УФ-м и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэ пэублэ псалъэ къышызэ, гъэфэбэн уахтэм зэкэри фэхъазырхэу, фабэр, электричествэр, псир игъом ыкк икью цыфхэм, предприятиехэм алэклэгъэхъэгъэнхэ зэрэфаар къытуагь. Ашкэ шъолъырхэм ялацхэм пшъэдэкыжышишко зэрхьырээр агу къыгъэжыжыгь. Джырэ мафхэм яхъулэу мы лъэныкъомкэ йофхэм язытет уигъэрэзэнэу зэрэштыр, шольыр 69-мэ гъэфэбэн уахтэр зэрэрагъэжьагьэр къыхигъэштигь. Гумекыгьо шъхъалэу зигугуу къышыгъэр гъэорышкэ компаниехэм ашыщхэм япшъэрилхэр икью фэдизэу зэрамыгъэцаклэрэр ары, ашкыкэлхэйклоу ахэм сомэ миллиард 250-рэ фэдиз чыфэу зэуагъэклигь. Мы йофыгъом нахь пытаагь хэлъэу укъеклолэн фаеу ылтыатаагь. Джаш фэдэу бюджетым епхыгъэу йофышлэрээр учреждениехэм мы лъэныкъомкэ чыфэ ательы зэрэмхъущтим йофтхъабзэм хэлажьэхэрэм анаэ тыраригъэдзагь.

— Гъэфэбэн уахтэр зэрифэшьушаагь, хууѓэш-шагъэхэр къэмыхъухэу реклакын фае. Ар зэхэшагь эзэрхьурэм елтыгътигь тицыхэм япсаунгъэ ыкк и яшынгъончагь эхуумагь зэрэхьущтүр. Чыфэхэр нахь макэ шыгъэним илофыгъуу тинааг тедгээтийн фае, — къытуагь Дмитрий Козак.

Энергетикэмкэ, псөолъэшынмкэ министерствэхэм, шъолъырхэм ялацхэм нэүжим гүшүйэр аратыгь, йофыгъо зытегуцьшэхэрэм епхыгъэу зэфхысыжхэр къашыгъэх.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Йофшлапэм шъобж зэфэшхъафхэр зыщитешагь эхуугъэхэм апае къашэфыгъэ автомobili 8-мэ яункыбзэхэр Адыгэ Республикэм и Лышъхэу Къумпыл Мурат тыгъуасэ аритыжыгъэх.

Сурэтхэр
А. Гусевым тырихыгъэх.

Машинэ յункыбзэхэр аритыжьыгъэх

Социальнэ ухуумэнимкэ фондым ишьольыр къутамэу республикэм щылэм щыклогъэ зехахэм хэлэжьагьэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, министрэхэу Мирзэ Джанбээрэ Мэрэтыкьо Рустемэр, йофшлэнимкэ Къэралыгъо инспекцием икъутамэ ипашэу Сихы Руслан, нэмүкхэри.

Фондым икъутамэ ипашэу Натхъо Разыт къээрэгүй-ийгэхэм шуффэс гүшүэхэмкээзакыгынчээгээ, джырэ уахтэм йофэу ашэрэз, ытшээгээ зигугуу къэтшыгъэ купым хэхэрэм яфитынгъэхэр къэхуумгъэнхэмкээ зэшүхахырэм кэлкээу къатагуцьыагь.

АР-м и Лышъхэу зэхахэм къыщигуцьыээ, машинэхэр зэрэгтээр нэбгыриймэ къафэгүүшагь. Мы йофтхъабзэм лъа-

псэу фэхъугъэр гүшүгээ хууѓэш-шагъэхэм япхыгъэу щымытми, йофшлапэм лутхэу шъобж зыщитешагь эхуугъэхэм социальнэ ѹпшэгъу ягъэгъотыгъэнир къэралыгъом пшъэрэлтэу зызэрэфильгээцүжырэр, непэ атырагошэрэ машинэхэр аш ишыкатэу зэрэштихэр республикэм ипашэ хигъеунэфыкыгь.

— Щылэм амалэу шууицагьэхэм къафэжьуу гээжэйнэр ары мыш дэжым пшъэрэлтэу шуффа къэуцуурэр, ар зэшохыгъэнимкээ автомобилхэр къызэрэшшуутагъэхэм мэхъянашко ил. Мы машинэхэр зипсаунгъээ зэшүхыгъэ цыфхэм афитгээлсүхыагь. Йофшлапэм альхэу шъобж зыщитешагь эхуугъэхэм япчагь эхуудынмын мы аухырэ ильэсхэм лъашэу тинааг тет, аш фэгъэхыгъээ өгъэдэжэнхэри зэхэтшэх.

АДГЕИМ ИПРЕДПРИЯТИХЭМ, ОРГАНИЗАЦИЕХЭМ МЫ ЛЪЭНҮҮКӨМ НАХЬ МЭХХАНЭ ИНРАТЫ ХУУГҮЭ, ЙОФШЛЭПЛЭЧИЛЭГЭХЭР ЗЫНГЭГҮҮНЧҮҮЭУ ЩЫТЫНХЭМ ФЭШИ ПШШОРЫГЬЭШ ЙОФТХАБЗЭХЭР ЗЭХАЩЭХ. ГүхэлъэУ ТИЛЭР ЗЫ — ЙОФШЛЭПЛЭМ ЛУТТИЦЫФХЭМ ЯШЫНГҮҮНЧҮҮГЭЕ КҮЭТҮХҮҮМЭНҮР, АШКЭ АХЭМ АМАЛЭУ АЛЭКЛЭЛЬХЭМ АХЭДГЭХҮҮНҮР АРЫ, — КЫГУАГЬ КЪУМПЫЛ МУРАТ.

Машинэхэр къызфащэфигэхэм республикэм ипашэ яклонлагь, гүшүгъэхэр афэхыгъу, джыри зэ афэгушшозэ ахэм лункыбзэхэр аритыжьыгъэх.

2000-рэ ильясын щулагьэу мы купым хэхээрэ нэбгыре 76-мэ машинэхэр аратыгъэх. Тыгъуасэ автомobili 8 атырагошагь, аш пэуулагьэ сомэ миллиони 3-рэ мин 978-рэ фондым ибюджет къыхэхыгь. Мы ильясыр имыкызэ, пэшорыгьэшьеу шеклогъум, джыри нэбгыри 9-мэ автомobiliхэр аратыгъэх. Къэлгээн фае йофшлапэм шъобж зэфэшхъафхэр зыщитешагь эхуугъэхэм ильэс 7-м къыкыцээ зэ ѿш шыгъэним мы аухырэ ильэсхэм фэдэ транспорт аратынмкээ фитынгъээ зэрэглэр, нэүжим ар янаас мэхъу.

АР-м и Лышъхэу социальнэ ухуумэнимкэ фондым зычтэй унэм чэхэгьагь, мыш щылаажьэхэр гүшүэгэу афэхыгъу, япшээрэлхэр зэрагъэцаклэрэм, къяулэхэрэм яфэло-фашэхэр зэрээшшуахырэм зашигъэгъозагь.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Пшъэрьылъхэр къафигъэнэфагъэх

Адыгейм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат къэлэ псэупшхэу Инэмрэ Яблоновскэмрэ япащхэу хадзыгъэхэм — Хъяткъо Хъызыррэ Іэтжыхъэ Заурдинрэ — правительствэм и Унэ зыукъэгъу щадриагъ. Муниципальнэ гъэпсыкъэ зиэ «Тэхъутэмькъое районым» псэупшхури ххъэ.

Къумпыл Мурат хэдзынхэм теклоньгъэр къащыдэзыхъгъэхэм афэгушуагъ, чанэу юфашенеу ыкы хабзэм икъулкъухэм гуссэнгъэ пытэ адрыяэ адлэжъэнхэу ариуагъ.

«Цыхъэ къышууфэзышыгъэ цыфхэм щылекъэ дэгүү яйнэм мэхъанэшо илэу ѿц. Псаунгъэм икъэхъумэн, гъэсэнгъэм, псэупшхэу коммунальнэ хъызметэм, социальнэ къулукъухэм ялофшэн ехъигъэ ариуагъ.

Мышкъэ муниципальнэ образованием гъэцекъэко хабзэм икъулукъухэм гуссэнгъэ пытэ адышуиэу шуиоф жуу-

гъэцекъэним мэхъанэшо и», — къыкъигъетхъыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгейм и Лышъхъэ Іэтжыхъэ Заурдин ынаэ зытырыгъэдзагъэр псэупшхэу Яблоновскэм культурэм и Унэ дэтыр зиунаем ар муниципальнэ мылкуу шыжыгъэнэмкъэ зэдэгүүшгээхъэр лъигъэкотнхэр ари.

Джащ фэдэу анахъэу къыхагъэшыгъэ юфыгъохэм ашыщых псэупшхэу Новая Адыгэя зыфиорэм еджэплакъэр щытлупшигъэнэр, псэупшхэу Яблоновскэр зэтегъэпсихъагъэ шыгъэнэр, къэбзэнгъэм ишап-

хъэхэр мыукигъэнхэр, Яблоновскэ консервышл комбина-тимкъэ инвестционнэ проектир гъэхъазырыгъэнэр.

Псэупшхэу Инэм псэольэкъэ заулэ щагъэпсынэу рагхъухъагъ. Ахэм ашыщых еджапламрэ ФОК-мрэ. Хъяткъо Хъызыр шольтыр къулукъухэм ягъусуу ишкъигъэ документхэр дэгьюу ыкы игъом гъэпсыгъэнхэм ынаэ тыригъэтин фае. Хэушъхафыгъэу зытегущылагъэхэм ашыщых гъогухэм къапэуль чыпшхэхэр зэтегъэпсыхъэгъэнхэр, архитектурэм къидильтэрэ шапхъэхэм атетэу ахэр ѿтынхэр, джащ фэдэу ѿынэгъончэнхэмкъи ишкъигъэ пстэури къыдэлъйтгъэнэр.

АР-м и Лышъхъэ къэлэ псэупшхэу япэштүми пшъэрьиль афишыгъэ инвестициихэмкъэ юфхэм языитет нахьшуу зэрэхъущтим дэлэжъэнхэу ыкы инвестицииу псэупшхэу къаэлкъехъан альэкъыштым хагъэхъонэу.

**Адыгэ Республиком и
Лышъхъэ ипресс-къулукъу
Сурэтэр А. Гусевым тырихъгъэ.**

Гъэхэр, мышкъухэр, пхъашъохэр агъефдагъэх. Юфшагъэхэр зэфшъхаф заклекъэу ыкы къэреклэв къэльягоштыгъэх. Еджэклэко цыкъухэм ягулытэ-гупши-си, яамалтэки зэрэгбэгъуси, ѿшлагъэхэм ягугуулагъэх. Іэпэшисэ юфшагъэгэ пэпчээ зы гэшэгъон горэ хэлтыгъ, а зэклэми нэр пэлахэу ѿтыгъ.

Зэнэкъокъум жюри зэтегъэпсихъагъэу гимназием идиректорэу Кыкы Нуриет зипашэм ифэшшошэ уасэ фишыгъ. Лъэшэу анаэ тетэу зэкээ зэпаплыхъагъ, ѿшкэл-лъэпкъигъэр къызэбэкъырэ къэгэлэгъоныр агу рихыгъ. Нуриет Шамсудин ыпхъур еджэклэко цыкъу пэпчээ итуалэу гүшүэгъу фэхъугъ.

Ежхэмий, гүшлэ нэгүхэу, етлупшигъэу бэ къауатэтштыгъэр — зыкашыкъыгъи, зэрэшыгъи, аш мэхъанэу илэри. Классыр дахэу зэлхүгъагъ. Адыгэ шуашэр зыщыгъ пшъашъхэр хъаклехэм дахэу апэлькъигъэх. Мэфэкъыр дахэу куагъэх. Алерэ «Б» классым ыгъэхъазырыгъэ къэгэлэгъоныр зэкээ алерэ классхэмкъэ къыхагъэшыгъ, алерэ чыпшхэу афагъэшьошагъ.

БЭГҮШЭЭ Мариет.
Сурэтэр мэфэкъым ѿтыгъэ исп

Мегалитхэр цыфым екъодылэх

Тарихъ шэнэгъэхэмкъэ кандидатэу, Урысъем шэнэгъэхэмкъэ и Академие материалын экзименкъэ институт испециалист шхъялэу Виктор Трофимовыр Адыгейм ильэс къэс къэкъо. Аш Кавказым имегалитхэм къарыкъуагъэм якъэбаррэ куоу зерегъашэх, якъызэтегъэнэн дэлажъэ.

2015-рэ ильэсым археологическэ экспедициер къыздыши, «Хаджыкъу-4» зыфилорэ исп унэр аш къычилыкъыгъагъ. Нэужым «Хаджыкъу-3» ыкы «Хаджыкъу-4-р» гыгъээкъэхэр шэнэгъэлэжъыгъагъэх.

Уштын-упльэкъун юфхэр тапекъэ нахьыбэмкъэ зыща гэцэлжагъэхэр псэупшхэу Новосвободнэм дэжэ. Я 19-рэ лэшэгъум ыкъэхэм мыш археолог цырэйлоу, Санкт-Петербург универсиетэм ипрофессорэу Николай Веселовскэр ѿтагъ. Ашыгъум Новосвободнэр зыдэштэйт чыпшэлээ псэупшхэу итыгъэм «Царское» ралоштыгъэр. Шэнэгъэлэжъхэм исп унэ анахыгъхэр къызща готыштыгъэхэр ыкы пасэм ахэр зыдэштэйтгъэхэр Клады ыкы Богатырскэ гъэхъунэр арих.

Ильэсипшыкъэ узэкъэбэжъынэ, исп унэхэр археологиет исаугьэтхэм ахалытэхи, хабзэм къыгъэгъунэнхэу ыштэгъагъэх. Ау прокуратурэм ышыгъэ упльэкъуным къыгъэлэгъуагъ Хаджыкъо имегалитхэр ильэс 28-рэ хъугъэу ежээ

зэрагъэкъодыгъэхэр шэнэгъэлэжъым лъэшэу ыгуу къео. «Хаджыкъо купым хэхъэрэ пэсэрэ мыжъю унэхэр зэхагъэтакъо. Ахэм ашыщэу зы нахь мыхъуми зэдгэлэшыгъын паётэ ильэс заулэрэ грантэу къытатыштим тежэ, — къытогъяагъ В. Трофимовыр. — Аш нэс исп унэхэр зыдэштэйт чыпшэлээ бульдозэрхэр «ащэхъушэх», аш къифэрэ зэхагъэтакъо, чыгур зэшхъээшашо ашы. Еланэ а чыгухэм коттеджхэр е псуэлэ унэхэр атырашхъэх».

Шэнэгъэлэжъхэм исп унэхэр археологиет исаугьэтхэм ахалытэхи, хабзэм къыгъэгъунэнхэу ыштэгъагъэх. Ау прокуратурэм ышыгъэ упльэкъуным къыгъэлэгъуагъ Хаджыкъо имегалитхэр ильэс 28-рэ хъугъэу ежээ зэрагъэкъодыгъэхэр шэнэгъэлэжъым лъэшэу ыгуу къео. «Хаджыкъу-4-р» къычилгъэшыгъэгъэ къодыягъэп, ыгъэкъэбэжъы, зэтиригъэпсыхъажы, уезывшлэштэйт гъогури къыхигъэшыжыгъагъ. Ау мэзитту нахь темышэу исп унэ зыпкэ рагъэуцожыгъэхэр зыкъутэн цыфхэр къыкъокъыгъагъэх.

Шыпкъэр плоштмэ, непэ Адыгейм иисп унэхэр ыгъэкъых, зыми къыгъэгъунэнхэрэп, аш къыхэхкэу ашхъамысхэу цыфхэм ахэр агъэкъодых. Аш Республиком ѿтыгъэхэмкъэ паркэу. Урысъем зыфэдэ имытим ипроект гэцэлжагъэх хъущтим ургэлэгүүжээ. Археологиет ахалытэхэр саугээтхэу зэрэднаеу цэрийо ѿтыгъэхэмкъэ паркэу. Жыбыгъи, ощи, шыбли амыгъэкъодыгъэ пэсэрэ мыжъю унэхэр цыфхэм икъэлкүадэх.

(Тикорр.).

Мэфэкъ фаб

Адыгэ Республике гимназиет иублэпшээ классхэм ильэс къэс къэгъагъэхэм ыкы чыонц материальхэмкъэ Иэпэшысэхэм якъэгъэльэгъон-энэкъокъу Адыгейм итын лъапшхэр» ылоу ашызэхашэ.

Зичээзуу юфтхабзэм игъэхъазырын-гээзекон чанэу къэлэгъаджэхэри, еджэклэко цыкъухэри, ахэм янэ-ятэхэри хэлэжъагъэх.

Къэгъэльэгъон зэнэкъокъум алерэ классхэм арьсчэр хэлэжъагъэх. А 1-рэ «б» классым ѿашэр къэлэгъаджэхэри Мац Мариет Казбек ыпхъур, къэлэлпур — Хъокъо Альбинэ Даукъан

ыпхъур арих. Мэфэкъым постэури егүгъо нахь пасэу зыфагъэхъазырыгъ, цыкъули ини зэхэгъущиэжъагъэх, ашэштэир аухэсигъ.

А 1-рэ «б» классым ѿашэр къэлэгъаджэхэри, еджэклэко цыкъухэм къэгъэльэгъон зэнэкъокъум алерэ классхэм арьсчэр хэлэжъагъэх. А 1-рэ «б» классым ѿашэр къэлэгъаджэхэри Мац Мариет Казбек ыпхъур, къэлэлпур — Хъокъо Альбинэ Даукъан

Іофшапіхэр аупльэклюх

2017-рэ ильесым ияшэнэрэ мэзищ хәбзәгъеуцугъеу щылэр зәрагъеңкагъэм зыщитегүшүшілгъехе зәхесыгъо Адыгэ Республикаем Іофшапіхэмкіе и Къэралыгъо инспекции джырәблагъе зәхищагъ.

Іофхабзэм хәләжыагъех инспекцием ипащэу Сихъу Русетэ, УФ-м ипрофсоюзхэм я Федерация и Адыгэ республикэ къутамэ итхъамате Устэ Русльян, АР-м и Прокуратурэ Іофшапіхэр, АР-м ихәбзә гәцәкілә ыкы хәбзәхумәкіо кулыкъухам ялъыклохэр, хызметшапіхэр, организацием ялофшапіхэр.

Инспекцием ипащэу Сихъу Русетэ къызәриуагъэмкіе, Федеральна хәбзәгъеуцугъэм полномочиен къафишыгъем кылкырыкъыхеэ организацием ялашхеу, предпринимательхеу цыфхэр зыгъелажъехэр альәнъыкъоке Іофшапіхэмкіе хәбзәгъеуцугъэр зәрагъеңкагъэр лъэпльэх. Инспекцием ипащэ зәффхысыжъеу къышыгъеңкагъэм къызәриоремкіе, мы ильесым тыйзыхэтим ияшэнэрэ мэзищ Іофшапіхэмкіе хәбзәгъеуцугъэр зәрагъеңкагъэр ехылтагъеу

ыкы хәмитәу улъякунхэр зәхеңх. Инспекторхэм анахъеу анаэ зытырағъетирер Іоф зыләрэ цыфыр хәбзәгъеуцугъем диштәу Іофшапіхэм шахтыгъеме е хәбзәнчьеу аш Іофрагъашэм, ар аштә зәхүм тәрэзэу итхыльхэр фагъеңкагъем, ләжыапкір зәрәфаңеңфәгъе шыкір ыкы ар игъом ратыме арх. Аш нәмымкіеу Іофшапіхэм щынәгъончыу шытынны имамлхэр икъоу Іофшапіхэм языгъеңкагъем къызагъеңкагъем аупльеклюх, сыда пломе паше пәпчэ ар ишьериль шыхыалеу Іофшапіхэм хәбзәгъеуцугъем къышело.

Инспекцием ипащэ зәффхысыжъеу къышыгъеңкагъэм къызәриоремкіе, мы ильесым тыйзыхэтим ияшэнэрэ мэзищ Іофшапіхэмкіе хәбзәгъеуцугъэр зәрагъеңкагъэр ехылтагъеу

юридическэ лъапсекі лажъехэрм ыкы унәе предпринимательхэм альәнъыкъоке улъякун 179-рэ ыкы планым хәмитәу улъякун 168-рэ зәхашагъ. Ялофшапіхэм фитыныгъехэр зәраукъуатхэм къыхәкіеу нәбгыри 171-мә инспекцием зыкыфагъеңкагъ. Ләжыапкір игъом ыкы икъоу арамытыгъеу дәо тхыль 54-рэ, хабзэр аукъуи Іофшапіхэм къыуатхэкіеу, Іофшапіхэм зәзәгъыныгъеу адашыгъеर мытәрэзэу дәо тхыль 38-рэ къыләкхеңхагъе. Улъякун Іофхабзэм зәрахъагъем къакъелыклоу Іофшапіхэмкіе хәбзәгъеуцугъэр гъогогу 302-рэ аукъуатгъеу къыхагъеңкагъ.

Граждан-правовой нәшанә зиә зәзәгъыныгъехэр Іофшапіхэм шлоли имыләу адашынхеу хәбзәгъеуцугъем къышело. Ау пашхэм ашыщхэм мышкіе хәуқъоныгъехэр ашыхкэу бәрә къыхекі.

Аш нәмымкіеу Іоф зыщашиләрэ чыныпхэр чыныашэм е фәбашэм, гъогум тетэу Іоф зышләрэ цыфхэм ишыкіеңкагъе щыгыныр щыгым, Іофшапіхэм уахтә къе-

хъоу Іофрагъашэм, нәмымкі лъэнъыкъохэр аупльеклюх. Ахэмкіе хәуқъоныгъехэр зышыгъе пащхэм зекәми административнэ пшъедекілжъеу тазырхэр атыральхъе. Анах шыхыалу инспекцием иофшапіхэм альәтэрэ цыфхым ылъенъыкъоке хәуқъоныгъеу ашыхкэр дәгъезжыгъеңхэр ары.

Мы ильесым ияшэнэрэ мэзищ къыкъоці һәнатлә зиә, юридическэ лъапсекі Іоф зышләрэ ыкы унәе предприниматель нәбгыри 151-мә административнэ пшъедекілжъеу сомә миллионым ехъурэ тазырхэр къэралыгъо инспекцием атырильхъя. Тазырхэр игъом къезымытыгъеңкагъэм ятхыльхэр хыкумын фагъеңкагъ.

Инспекцием иофшапіхэм Сергей Абрамцевым къызәриоремкіе, лъэнъыкъоу зыдәлажъехэр ашыщ ләжыапкір игъом цыфхэм аратыныр, Іофшапіхэм ыпкъ къикъеу шыбжхэр атешагъехэр мыхынхэр. Зәффхысыжъирэ уахтәм ләжыапкім итын фагъеңкагъеу улъякун 33-рэ инспекцием зәхищагъ, ахэмкіе хәуқъоныгъе

52-ре къыхагъеңкагъ. Нахынбәу ләжыапкір зыгъегужъогъехэр иофшапіхэм ашыкъы ашыкъы ауылгъуагъ. Ахэр пшъедекілжъеу ыахырәмкіе гъунәпкъе гъенәфагъе зиә обществәхе хыалыгъуагъе жъе заводеу «Шовгеновский» ыкы «Промэнерго» зыфилорәр арх. Ләжыапкім итынкіе мыхәм зәхәтәу сомә миллиони 2-рэ мин 973-рэ чыфхеу къатефагъ. Мы ильесым ияшэнэрэ мэзищ ехъуліе организациитүми чыфхэр апчиныжыгъигъ. Мы пальэм къыриубытәу иофшапіхэм щыләхеу нәбгыре 21-мә түркъохэр атешагъехе хыуль. Ахэм ашыщузы нәбгырәм шыобж хыльъехэр хихыгъ. Ахэм ахъщә іепыләгъу къаратыжыным фәш ятхыльхэр афагъеңкагъи, АР-м социальнэ ухъумәннымкіе и Фонд фагъеңкагъ.

Предприятиехэм япащхеу зипшъерильхэр икъоу зымыгъеңкагъехэр пшъедекілжъе атыральхъя.

Хәбзәгъеуцугъем къызәредильтыретәрәмкіе, япсауныгъе зәшүзүгъеңкъон зылъякъыщ чыпіләхэм Іоф ашызышләхэрм компенсацием аратынхеу щыт. Аш нәмымкіеу, мафәм Іоф зәрашләрэ сыхат пчыагъэр нахь макіе ашын, яләжыапкіе къафыхагъехъон фәе. Мы лъэнъыкъохэмкіе шалхъяхэр икъоу пащхэм агъзакіләхэм инспекцием еупльеклюх. Іофшапіком дәо тхыль къызитыкъе, планным хәмитәу инспекцием улъякунхэр зәхеңх. Хәуқъоныгъехэр къазыхагъеңкагъ, Іофшапілә языгъеңкагъехэр ахәр дагъезжынхемкіе унашьохэр афашхы ашыкъы ашыкъеу. Предприятиехэм япащхеу, предпринимательхеу хәуқъоныгъе зышыгъехэр администривнэ пшъедекілжъеу тазыр атыральхъе.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтыр іашынә Аслын тырихыгъ.

Іофхабзэм къыдышрагъеңкагъ

Адыгэ Республикаем щыкъогъе общественнэ едәунхэм къаләу Мыекъуапе чыгъхэр къегъетысекъыгъенхеу унашьо ашаштагъ. Тапекіе Урысыем и Народнэ фронт и Адыгэ шыолыр къутамэ аш фәдэ гукъекі иләу Адыгэ Республикаем и Общественнэ палате зыфигъеңзәгъагъ.

Тыкъезыуцухъэрэ дунаим икъеухүмән фәгъеңзәгъе специалистхэр, экспертихэр, Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасәм, къәлә администрением, мәзәмкіе Гәйлорышапіләм, Росприроднадзорым Адыгэ Республикаемкіе икъутамэ ялъыклохэр, общественностыр игъекъотыгъеу мы Іофхам тегүштагъагъ. Къәзәрүгъоицагъе зәрәхагъеңкагъем къылкырыкъыхеэ дунаим икъеухүмәнкіе республикем Іофхэр непә щыдәйхәп, ау аш къыгъеңкагъунәре чыпіләхэр мэз шыолырхэмкіе къеухъуареңхъеңхәми иғто къесыгъ. Къәгүштагъагъем мәзәм якъеухүмән яхыгъе Іофхабзэмкіе

Іофхабзэм ягугъу къашыгъ, административнэ гупчәм нахынбәу чыгъхэр, куандехэр, къегъагъехэр дәтынхемкіе ягүпшисәхэр къыраотыкъыгъе. Къаләм итепләе нахь дахә зәрашыттым имызакъоу, къәләдәсхәмкіе ар нахь гүләтпіләхъуным, жыр нахь къәзәнным ахәр фәйорышләштых.

«Республикем икъәлә шыолыр къеухъуареңхъашт мэз шыолырхэмкіе ыкы нәмымкі лъэнъыкъохэмкіе щылә промышленнэ производствәхэм жыәу аушлоирәр ыгъекъебзәшт. Къаләм нахынбәу чыгъхэр къегъетысекъыгъен фәе», — къыуагъ тыйзыхыуцухъэрэ дунаим, мәзәм якъеухүмән яхыгъе Іофхабзэмкіе

Едәунхэм якъеуххәмкіе парккіе агъеңфедәшт мэз Мыекъуапе щыгъеңкагъеңкагъем ехъиләгъе унашьо ашта.

Шыгу къэтәгъеңкагъы мэз шыолырхэм ягъеңкагъы ехъиләгъе федеральна законым 2017-рэ ильесым щылә мазәм и 1-м къуаче илә зәрәхъуагъ.

Аш иштән къәшакъ фәхъуагъехэр Урысые Народнэ фронтым иекспертхэр ары. Аш фәдэ хәбзәгъеуцугъем ишүаңкагъ, Урысыем икъаләхэр мэз шыольырхэмкіе къеүцухъяне хүщүтых. Къаләхэм ятепләе ахәм нахь зәрагъедәхәштим ыкы жыр нахь къабзә зәрашыттым щеч хәлтәп.

Мыекъопэ пивэшI заводыр загъэпсыгъэр ильэси 135-рэ мэхъу

Пнешу
Кыпльан.

**ПицэдэкIыжьэу ыхырэмкIэ гүнэн-
къэ гъэнэфагъэ зиIэ обществуу
«МПК-у Мыекъопэ пивэшI заводыр»
загъэпсыгъэр мыгъэ ильэси 135-рэ
мэхъу. А уахътэм кыкIоцI ащ хэхъоныгъэхэр ышIыхээ
кырыкIуагь, нахышиIум ылъэнныкъокIэ зырагъэушомб-
гъугь, зэхъокIыныгъаби фэхъугь. Продукцииу кыдигъе-
кIырэм идэгъугъэкIэ тиреспубликэ имызакъоу, зэрэхсгэ-
гу Ѣызэллашиагь.**

Тарихъ бай,

1910-рэ ильэсым итепльэкIэ адрэхэм афэмидэу агъэпсыгъэ заводыкIэм кыалэр кыргъедэхагь. Непэ кызинэсыгъэми кылэдэсхэм ыкIи хакIэхэм ар япльапIэу Ѣыт.

ПивэшI заводыр зерагъэпсыгъэм тарихъ гъэшэгъон пиль. Предпринимателэу Вячеслав Товара 1882-рэ ильэсым заводыр ышыгъагь. Апэ ащ зереджахъэр «Славянское пивомедоварение». Ашыгъум пивэшIазэу, чех лъэпкын Ѣыщэу Антон Рубеш кыригъеблагь, идэгъугъекIэ зыфэде Ѣымылэ шыоныр кыдагъекIэурагъэхагь. ЛэшIэгъу пчагъэхэм ащ осэ дэгүү фашыз кырыгъуагь. 1908-рэ ильэсым ащ апэрэ дышье медалыр кылэжкыгъагь. 1910-рэ ильэсым итепльэкIэ адрэхэм афэмидэу агъэпсыгъэ заводыкIэм кыалэр кыргъедэхагь. Непэ кызинэсыгъэми кылэдэсхэм ыкIи хакIэхэм ар япльапIэу Ѣыт. А лъэхъанын хэутыгъэу «Славянское» зытхэгъэ пивэр хэушхаяфыгъэ апч бэшэрэхэм IэкIэ арагъахъоштыгъэ.

1914-рэ ильэсым Товара идунаи зехъожым, ащ ычыпIэкIэ икIалэ йофшэнэр 1920-рэ ильэсым нэс лъигъекIотагь. Ашыгъум Кыралыгьо пив заводым ия 4-рэ трестэу «Севкавсельпром» ралоштагь. Ильэс пчагъэхэм кыакIоцI ащ пивэшI ыпэлласэу Ѣылжкыгъагь А. Шахматовыр.

Ильэс зэкIэлтыкIохэм кыакIоцI заводым нэбгыре пчагъэхэм пэщэнэгъэ дызэрхъагь. 1939 — 1943-рэ ильэсхэм пашэу илажъэр А. Удовченкэр

ары. Зэо ильэсхэм нэмыцфашист техакIохэм заводыр лъэшэу агъэфыкIуагь. Нэбгырабэ ащ лукихи зэуапIэм куя-

гъэх, бэмэ кыагъэзжыгъэп. Зэоуж ильэсхэм заводым пивэшI бэлхэзэу Ѣылжкыгъагь Рубен Кайтмазовыр. Директорэу Абрам Степановым сэкъатныгъэ илэу заом кыхэкIыжы, заводым изэтгэпсихъажын илахъышо хишыгъагь. Ащ ыужи хызметшIапIэр агъэлжкыгъагь А. Токаревым, Н. Германовым, П. Березюк.

1954-рэ ильэсым заводым пашэ фэхъугь Хэгъэгу зэошом иорденэу я 2-рэ степень зиэр

гъум генеральнэ пащэу ащ илэгъэ Цунтыжь. Мэдин пивэшI заводым зэхъокыныгъэшIухэр фэшIыгъэнхэм имызакъоу, гъомылэпхэшIынм изыкъеэ-иэтыни илахъышо хишыгъагь. Ащ йофшэнышоу ѢызэшIуихъгъэм ишIуагъякIэ хээлао, санэ, нэкуль ыкIи нэмыкIхэри кызыщашыре цеххэр кызыщашыре. А лъэхъаным гъомылапхъэхэм язытет идэгъугъекIэ хэкум ѢызэлжIагъэу Ѣытагь. Ащ ишIхъатэу, гъомылэпхъэшIынмкIэ

татхэм якъэлэ Совет хадзыгъагь. 1980-рэ ильэсым ыгузэгухэм адэжь ешъохэрм ябэ-нинхэу зэрэргэжъягъэм кыхэкIэу, шыон пытэхэр бэдзэрхэм макIэу ащащэхэ ху угъагь. А ильэсым кыыщегъягъэу ѢисэнэхъаткIэ пивэшIеу Цэй Русльан предприятием

1998-рэ ильэсым сатыушынымкIэ анахь дэгъухэм я Дунэе клуб идипломрэ ишIуихъафтынрэ кыфагъэшIошагь.

Хээлао, санэ, нэкуль ыкIи нэмыкIхэри кызыщашыре цеххэр кызыщашыре. А лъэхъаным гъомылапхъэхэм язытет идэгъугъекIэ хэкум ѢызэлжIагъэу Ѣытагь. Ащ ишIхъатэу, гъомылэпхъэшIынмкIэ хэхъоныгъэшIухэр зэриэхэм фэшI «Знак Почета» зыфиорэ орденыр Цунтыжьым кыфагъэшIошагь.

1981-рэ ильэсым хызметшIапIэр икIэрикIэу пивэшI заводэу агъэпсыжыгъагь. 1987-рэ ильэсым нэс ащ пэщэнэгъэ дызерихъагь Пыщыпий Аскэрий. А лъэхъанми зэхъокыныгъэшIохэр заводым Ѣашыгъэх: квас ыкIи уксус игъэхъуапIэхэр атлупшагь. А. Пыщыпий общественнэ йофшэнэр Ѣытагь ыкIи мизэу, мытлоу народнэ депу-

шIынмкIэ хэхъоныгъэшIухэр зэриэхэм фэшI «Знак Почета» зыфиорэ орденыр Цунтыжьым кыфагъэшIошагь.

1998-рэ ильэсым сатыушынымкIэ анахь дэгъухэм я Дунэе клуб идипломрэ ишIуихъафтынрэ кыфагъэшIошагь. Ар зишушIагъэхэм ашыш пивэшI ыпэлласэу ашыгъум заводым ѢылжIагъэгъэ Джамырэ Риммэ. 2000-рэ ильэсым икIихъагъум адэжь кыдагъэкIырэм хэп-

Мыекъопэ пивэші заводыр загъэпсыгъэр ильеси 135-рэ мэхъу

2006-рэ ильесым Іахъзэхъель обществэу пивэші заводэу «Майкопский» зыфиорэр пшъэдэкыжьэу ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «МПК-у Мыекъопэ пивэші заводкэ» агъэпсыжыгъ.

ильес къэс пломи ухэмүкъонэу Урысые ыкли Дунэе къэгэлъэгъонхэм, форумхэм ахлахъэ. Ильес зэкэлъыклохэм къаклоц «Майкопское пиво», зашьохэрэ псэу «Аквафишт» зыфиохэрэмкэ ыкли узыгъэутэшьонэу щымыт продукциемкэ дышье медаль 25-м ехуу къафагъэшьошагъ. Ащ нэмыхкэу тыхын ыкли джэрз медальхэмкэ къыхагъэшыгъ.

Пэнэшьу Къэплъан зипэщ коллективым юофшэнышоу зашуихыгъэм ылкъ къиклэу заводым щитхуу ыкли льы

тиеу ЛДПР-м ифракции ипащ.

Пэнэшьу Къэплъан иофшлакэ тиреспубликэ ипащэхэм осашу фашызэ пчыагъэрэ къыхагъэшыгъ. Республике ыкли федеральнэ мэхъанэ зиэ юфхъабзэхэм чанэу зэрахэлжъэрэм, республикэм иэкономике ыкли исатуу хэхъоныгъехэр ашынхэм илахышу зэрэхишыхъэрэм апае АР-м итын анахь лялпэу «Адыгейим и Щитхуузехъэр», джащ фэдэу щитхуу тхыльхэр мымацэ къыфагъэшьошагъэх. Ащ нэмыхкэу къэлогъэн фад Дунэе экономическэ рейтингэу «Лига лучших» зыфиоу гурьт предприятиехэм азыфагу щиззахшэрэм Мыекъопэ пивэш заводым апарэ чылпэр къызэрэшьидыхъэр. Джащ фэдэу 2012-рэ ильесым Индием ит къалэу Дели щыкогъэ юфхъабзэм орденэу «Щитхуум икъашэр» сертификатэу «Ильесим ипащ» зыфиорэмрэ генеральна пашэм къыщиратыхъыгъэх.

Непэ пшъэдэкыжьэу ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «МПК-у Мыекъопэ пивэш заводыр» АР-мэ ыкли Къыблэ Федеральнэ шъолъырымкэ шъонхэр къыдээшьгэйкъыре предприятие инэу щит. Социалнэ ыкли шүшэе юфхъабзэхэм пашэм зэрихъэхэрэмкэ заводым ишитхуу чыжьэу югъэ.

Заводым продукциеу къыдигъэкырэм идэгъуузе уехырэхъышжынэу щитэп, цыфхэм льешеу агу рехы. Ащ нэмыхкэу я 19-рэ ллэшэгъум ыкъехэм ашыгъэ завоуд итепльэ, зыфэдэ щымыэ архитектурнэ зэхэтэйм, къалэр къегъэдахэ ыкли зеклохэм яклыпэу щит.

Щыэнэгъэм сид фэдэрэ зэхъокыныгъэ къыщыхъу гэми, зы нэбгирэ чэнагъэ ымышишэу колективым юф зэришлэрэр, шэххэс инхэм адиштэрэе продукциеу къыдагъэкырэр Адыгейим имызакью, Урысие ишьольыр эзэшьхъафхэм, Іакыб къэралхэм алъагъэлэсийн, цыфхэр агъэрээнхэм тапэки яшыпкъеу зэрэпилъытхэр къыхегъэунэфыкы генеральнэ пашэм Пэнэшьу Къэплъан.

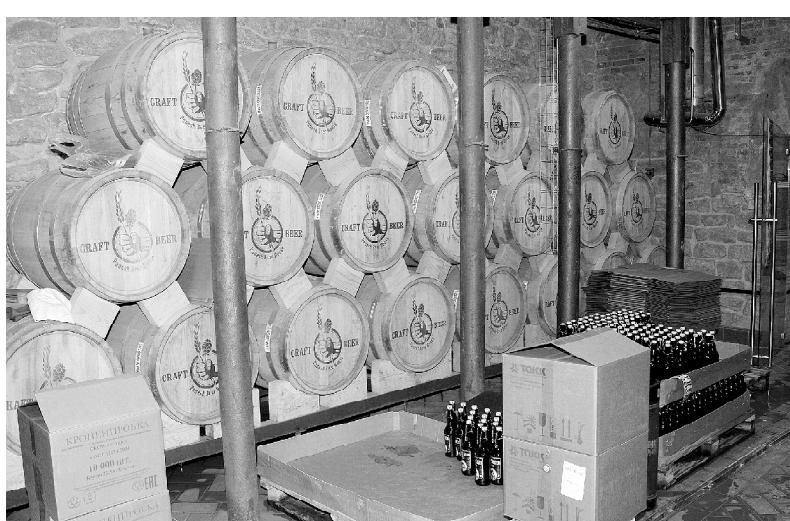
КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэм артыхэр: Мыекъопэ пивэш заводым ылкъэ тепльэу илагъэр, щилажьэштыгъэхэр ыкли непэрэ мафэм ащ изитет.

Шыкъеу къыщыкъагъ ыкли заводыр зэхээзыжы, ильесищирэ юф ышагъэп. 2006-рэ ильесым Іахъзэхъель обществэу пивэш заводэу «Майкопский» зыфиорэр пшъэдэкыжьэу ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «МПК-у Мыекъопэ пивэш заводкэ» агъэпсыжыгъ. А ильесым къыншгъэжьэхъэу ащ игенераль-

Ильес зэкэлъыклохэм къаклоц «Майкопское пиво», зашьохэрэ псэу «Аквафишт» зыфиохэрэмкэ ыкли узыгъэутэшьонэу щымыт продукциемкэ дышье медаль 25-м ехуу къафагъэшьошагъ. Ащ нэмыхкэу тыхын ыкли джэрз медальхэмкэ къыхагъэшыгъ.

лиони 107-м ехуу пэуагъэхъагъ. 2010-рэ ильесым «Отличник качества» зыфиорэр медальюр предприятием игенеральнэ пашэу Пэнэшьу Къэплъан къыфагъэшьошагъ. 2011-рэ ильесым сомэ миллионы 110-рэ зытэфэзэ инвестиционнэ проектыр агъэпсыгъ. Ащ хахъэ полиэтилен бэшэрхэр къызщыдагъэкыщ цехым игъэпсын ыкли хъакъэш комплексим ишын. Хъакъэш «Биба» зыцэу къыззуахыгъэм «люкс» ыкли «полулюкс» зыфиохэрэм афэдэу номер 15 хэт. Нэр пэпихэу, шэпхъакъеу щыгъэхэм адиштэу ар шыгъэ.

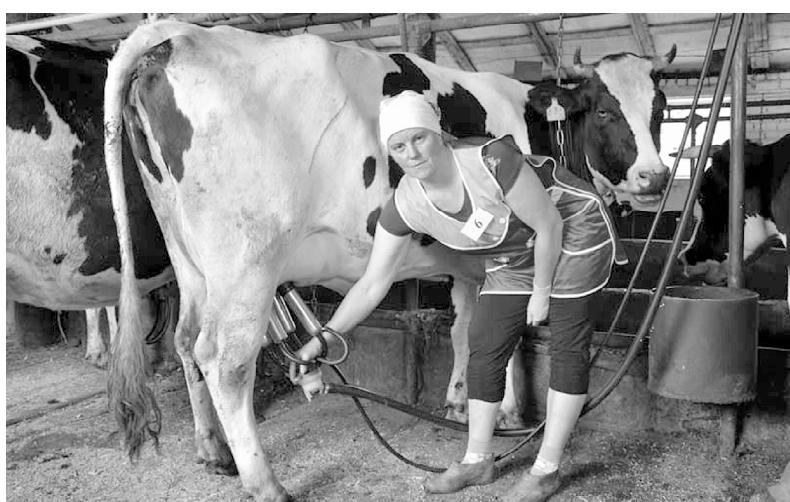
«Мыекъопэ пивэш заводыр»

ДУНЭЕ МЭФЭКИ

Джэныкъо машлом иухъумаклох

Чъэпьюгъум имафэ пэлчь, нэмэгдэхэн зыкъэ афэдэу, мэфэкхэмкэ бай. И 15-м — къоджэ бзыльфыгъехэм я Дунэе мафэ хагъеунэфыкыгъ.

Хэтки шъэфэп къэлэ щылааклэм къоджэ псэуклэр зэрэтекъирэр. Псыр, пхъэр, унэшынныр, хэтэлжынныр, сабыйхэр пүгээнхэр ыкли узэрэбэзлыгыгъэр зышмыгыгъетгүүшшэу, үшшэу, 13дэбэу, шыклашлоу — шъхэгъусэу, нэу, къэралыгъо юфышишэу е нэмэгдэхэнчэе улэжжэныр, а зэклэ щылэгъэгъенчэе ибгээкүүнүр.

Тиадыгэ къудажээм адэс бзыльфыгъехэр онджэк машлом иухъумаклох. Унагъор зээгъэклю, сабийбер зэклэзэйпухъэу, лакъор зыгъеунэу щылэгъэр маклэп. Ариба зыклалорэр, «бын үжжур гъэбэжъу». Шылпкъэ, ильэс 40 — 60-кэе узеклэбэжжэе, адигэ унагъо пэлчь, анахь маклэмэ, сабий

4 — 9 зэрэмыс ахтэгъэр. Ау мы аужырэ ильэс 30-м — нэбгырить, зы. Щы зилэр унэгъо үжжуклэ альтытэ. Ау ульэпкъэу ушыгынэмкэ анахь мэхъянэ зилэр льэпкъым клахъо илэнүр ары.

Аш егупшигэгъехэу Урысаем ыкли аш исубъектхэм ныхэр льфэн-плоним нахь клахъэгушшумэ ашонгъо, мы аужырэ ильэхсэм ятлонэрэ, ящэнэрэ сабый ыкли нахьынэ зилхэм къэралыгъом сомэ минишшэ пчагъэ къареты. Ар дэгүү нахь, дээл.

Тяэн-тятэхэм афэгъэхыгъэу мыш дэжым къасломэ сшоингъор «сабий дэрмэнэр къидэклю» алоу, хэти щымыгүхъэу, аэшхъитлуклэ, якъарыуклэ,

ямалкэ къалэжырэмкэ сабий бын пчагъэу Тхъэм къаритыгъэр (зы цыкылу пэлчь щыгушшуклхэ, къурмэнры фашэу) зэралпуштыгъэр, күшье-хапхи, лъэтегъэуци, нэмэгдэхэн зыгынэу, лъэпкэ шэн-хабзэм тетээ зэрэлсэущтыгъэхэр, афызэшлокыгъэри зэрэбэр. Пытуханчэе, ялъфыгъэхэр зэклэ зэрэргэдэхштхэм, цыфы зэрэшыгъщхэм апильгыгъэх, щылэгъэ-шъхъэгъыгъыкэ ягъэгъотыгъэним мышыгъэу дэлжэштыгъэх, улэоу а зэклэмкэ ашыгъэми щылэнгъэм зыгъыгъэшшыгъэжжыгъэ.

Бын-унэгъо үжжухэм къарыхъухэгъэ заклэх тишэнгэгъэхъэр, тиврач ыкли къэлэгъэдже анахь цэргийхэр, гупшигээко инхэу тхаклохъэр, журналистхэр, сурэтшахъэр, нэмэгдэхэн зыгынэмкэ сэнэхъят дэгүүхъэр зилхээр. Етланэ

пкэнчэе алорэп ныла, дунаир Тхъэм къизфигъэшыгъэр ыкылти мамырныгъэрэ рэхъатныгъэрэ къизфаритырэр сабый цыкылхэм апаеу. Ауми, тапэклэ адигэ чылэхэм адэсэгъэ къэлэцыкльбэр непэ щылэнгъэп, ау еджэл-пэ-интернатхэм ё къэлэцыкльбэр унэхэм ачлэс сабийхэр нэбгыри 2 — 3-у къалаххайху аублагь.

Къудажэу Мамхыгъэ унэгъо пчагъэ дэс сабый ибэхэр аштагъэу, ашхъэ дагъасэу, гуклэгъу афашиш. Ахэм арийс бысигуашхэр хъупхъэх. Унагъор емьизэшшыгъэу чанэр эзэгъэклю, эзэгъэуурэ пэлчь ыцэе енлонир епсэгъ.

Къоджэ бзыльфыгъэхэм чэми, мэли, чэт-тхъячэтхэри, хэтшэлэгъэхэри, пшхъялэхэри ялх. Къудажэм, къутырэм, станицэм (мырайон гупчэмэ), юфшэлэлэжжээлэпэ чылпабэ адэбгъотэ

щтэп. Арэу зыхъуклэ, о пэшхъитлуклэ, акылкэ пшэштэлтикэ узшхъамысжымэ, «лажжэрэм лыжъ ёшхыш», улахх къодыштэп.

Унагъор — къэралыгъом ылъапс, ар пытэ зыхъуклэ, хэгъэгүри пытэшт, лъэшьшт.

Унагъом ышхъэр, ылкырхъэр ары. Ау бзыльфыгъэ, бысигуашхэр эзэгъэклютэнэр зыфызэшшокырэр. Бзыльфыгъэ хъупхъэу зиунагъо зыгу ильир нэф зышшэу, чэш зыхъурэм юфыбэ зэфэшхъафхэм апэлт: бынир къизэхэгъэтэдэжжы пчэдыхжышихэр хъазырэу, унэр зэлгээхэгъэтигъэу; ежыри зэклэшшыхъагь, юфыши макло, ау аш пае къанэрэп унэгъо хъизмэтыр зэрихъащти. Шылпкъэ, былымхэр уйэмэ в хэтэшх олэжымэ, узедеэжжынир апэрэ, зедеэх, зэфэсакых, яцыкли иини зэрэхуумажжых. Къоджэ бзыльфыгъэхэм якъое цынэ ихигъаклэхэр, тхъур, шатэр, щэр, щхуу гъэпцэгъэ үжжур арихэба узэмшихэхъэштхэр. Къялыекыре щылэнгъэмэ, ашэ, а шхынышохэр къэлэдэсхэм яланхэми къатехъэх.

Тикъуаджэхэр арибаджы къызинэсигъэми блыгъкъ юпилэгъэутилэхэр. Ахэм бэу бзыльфыгъэ шэгъуаби адэс. Я Дунэе мафэклэ тафэгушо, псауныгъэрэ гушуагъорэ ашымыкленхэу афэтэо.

ДЗЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Адыгэхэр шогъэшшэгъоных

Зигугъу къэтишырэ бзыльфыгъэр шапсыгъэ чылэхэм, зэклэоми ухэмьукъонэу, цыфхэм гъатхэм ашальгэгъущтыгъ. Зекхом энэхэн къахэшшыгъэп, сурэтхэр бэу тырихыщтыгъ, адэс къахэхэрэц цыфхэм афэдэу къоджэдэсхэм къашлошыщтыгъ.

Нэүжүм тигъэзэтэу «Шапсыгъэм» икорреспондент Станислава Новгородцева нэйласэ фэхъуугъ. Жъоныгъуаклэм и 21-м ар тэфэгъагь. Джашыгъум юф гъэнэфагьэ илэу къызэрэкүүгъэр къэнэфэгъагь.

Жъоныгъоклэ мазэм ыкльмаш эшхалэ сышыгъулагъ. Зэрэшапсыгъэ льэпкъэу инэу ыгъэлэлэпээрэ тюльпан чыгыгышуу аш дэтым ышхъалэ къэзэгъэнтэгъуруе къутамэхэр хаупкынгъэх.

Станиславэ документальна сурэтхэхынным ишьылкъэу пыль. Уаххтэм диштэрэ сурэтхэр зыщтырахырэ Московскэ еджэлэпэ цэрылоу «ДокДокДок» зы-

фиорэм истудентк. Урысаем щыпсэурэ льэпкъыжхэм ятарихъ шогъэшшэгъонэу зергъашэ, ахэм афэгъэхыгъээ проект зэфэшхъафхэм юф адеши. «Коммерсантым», «РБК-м», Inrussia-м, The-Village, Birdinflight, «Новая газета» зыфилхэрэх эхтэгъэхэр къыхаутах. Джы Краснодар краим къышхуугъэ льэпкъхэм яшылаклэрэ къарькуагъэмрэ зергъашэх.

— Шапсыгъэхэм якъэбар Шъачэ Ѣшкыюгъэ Олимпиадэм ихъатыркэ зэхэсхыгъэу щытагъ, — къеуатэ Станиславэ. — Чыпэрыс льэпкъым икъэбар зэзгэшшэнэр сшо-

гори зэхижэштыгъэп, чылэм дэкынхынэу фэягъэп. Ежэ зыщыпсэурэ къалэу Москва шылхъэклэ ыгъэлэлэпээрэ чыгынхо зэрэшшэри ыгы къэкигъ.

Чылэм дэкынхы зэхжум, нэджихъохэм ячыгышихо сурэттирихи зыдихыгъагь. Зэригъэлэгъутигъэхэм зэклэми гъогу тэрээ зэрэтетээр, темэм ыцын-пэ къызэрэлэхъагъэр ыкли рихыгъэгъэ юфыр ымыгъэтэйлынэу къыралозэ, къеушыигъагъэх.

«Етланы Шъачэ сывкъэхъагъ, — къеуатэ Станиславэ. — Цыфхэри нахь къысэсагъэх. Ящагуухэми садагъэхъагъ, ямыхамелэ юшши сагъэшхъагъ, цыф дэгъуби сапэ къифагъ.»

Юфэу зыфежъагъэр лыгъэхъэлэнэм фэш бзыльфыгъэм ахьшэ ишылгэгъагъ. Къыдээлэпээн зи мыш Ѣшриагъэп, аш къыхэкленхэу Шъачэ дэт хосте-

лым юф Ѣшшэнэу лэжжакло үхъэу къыхэкъыгъ. Аш къыщууцхэрэм яфэл-фашэхъэгъэцаклэхээ, цыфхэм агъэлэлэпээрэ чыгхэм альхууныри зэпигъэштыгъэп.

Гъэтхапэм къыщегъэжжээ аш Псышупэ сурэтхэр аштытырхых. Юф Ѣшшээ илэпэлэсэнэгъи хегъахъо. Цыф купхэм, унэгъо псаунхэм сурэт атепхыныр, къеуугъоинхэр Станиславэклэ псынхъагъэп. Ежым къинхэр зэпичигъэхэм, цыфхэр нахь Ѣшлагъэх, адэрхэми зыдлэлжъэрэ юфыр нахь къагурыулагъ.

Бзыльфыгъэм юпилэгъу къыфэхъуугъэ пстэумэ зэрафэра-зэр арило шоигъу. Ахэр къоджэдэсих, культурэм юфышэх, краеведых, журналистых... Адыгэ чыгужъыр къызэджагъэм иоф къэлэ.

НЫБЭ АНЗОР.

 ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЬ

ГУЩЫЭ ЩЭРЫОМ УЗЭЛЬЕКҮ

Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыцIэ зыхырэм ихудожественнэ пащэу, Урысъем, Адыгейим искуствэхэмкIэ язаслужене ЙофишIэшхоу Сулеймэн Юныс гущыIэгъу тызыфехъум, тарихъым инекIубгъохэм гукIэ зафэдгъээжыгъигь, мурадэу яIэхэм ташигъэгъозагь.

— Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыцIэ зыхырэм ия 25-рэ ильэс йофишIэгъу чъэпьюгъум и 20-м тиублэшт, — къытиуагь Сулеймэн Юныс. — Спектаклэхэр, мюзиклэхэр, нэмыххэр къэтэгъэльягъох.

ТысынIэ нэкI залым имыIэжъеу къэгъэльэгъонхэр зэхэшьоцэх. Щыфхэм нахь ашIогъэшIэгъонхэр къыхэжъу-гъэшын шольяэкIа?

— Щыэныгъэр зэгъэпшэнхэм къагъебаи. Хъугъэ-шIагъэхэр зэфетхысыгъяххээ, искуствэм пышагъэхэм нахь языклиагъэту тлытэхэр къэхэтгээштэх. Ульыхомэ, къэмыгъотын щыIэп. Хъанэхъу Адамэ ыцIэ зэрифешуашэу театрэм ыхынным тишыпкъеу тиупиль.

Театрэм ишишьорьль-хэр ыгъэцэкIэнхэм фэши артистхэм ялтытыгъэр бэ. Кадрэхэм яЙофишIэхэр къэпIуатэ тиIоигъу.

— Къэшьуаклохэр, орэдьйохэр, едзыгъохэр спектаклэхэм къащызышыщхэр тищыклагъэх. Аужирэ ильсхэм зэхъокыныгъэ инхэр тиофшал-пIэ фэхъутгъэх, процент 80-р кIэу тштагъэ.

Хэта къежьуугъэблагъэр, артистхэр тиодэ къикIыхэр?

— Адыгэ Республикэм искуствэхэмкIэ иколледж, ашьэрэ еджапхэхэм гүсэнгъэ адэтэшы. НыбжыкIэхэр арых тштагъэхэр. Зэклэми ухазырыныгъэ дэгүү яIэу къаслорэп, яснаушыгъэ къызэуахынныгъэ амалышуухэр ятэтих. Артистыр къабзэу гущыIэн, орэд къылон фае. Къэшьонным фэмыгъесагъэ хъущтэп.

Къэгъэльэгъонхэм тяплы, тиIоигъэшIэгъонхынх. Адыгейим итхакIохэм нахыбэрэ зафэжъу-гъэшэштэ?

къытфэхъухэрэм. Гъогу тэрэз тиитетэу искуствэм лъагьо зэрэшыпхырытшырэр къыталао.

Къыжьудезыгъаштэхэрэм ацIэхэр къытфенохба.

— ЯеплъыкIэхэр зыдэхэгээ тхылым ори уеджагь. Адыгейим щыщхэу театрэм иныбджэгъухэр шээ пчыагь мэхъух. Ашлерон, Шытхъэлэ районхэм, нэмыххэм къарыкыгъэхэр тиспектаклэхэм ашытэгъэгъух. Урысъем итеатрэхэм яЙофишIэхэм я Союз иквутамэу Адыгейим щыIэм ипащэу, Урысъем изаслужене артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Зыхъэ Заурбый IэпIэгъу къытфэхъу, культурэмкIэ республикэм и Министерствэ, нэмыххэм тафэрэз. Гъусэныгъэ къыбдээшырэм къячэ къытхельхъэ. Лъапсэ зимиэ чыгыгырэ шьэгогу зимиэ цыфыре дунаим темытэу сэлъытэ. Ныбджэгъуныгъэ зыдисилэхэм щыIэнгъэм лъагьоу щыпхырысшырэр агъэпти, гъогу шьуамбгъом сътханымкIэ гупшишырхэр сагъэшых.

Къяжэх

КультурэмкIэ Министерствэм къыщысаIуагъэр сиIогъэшIэгъон. Адыгэ пишишхэм атэхыгъэ къэгъэльэгъонхэр шьогъэхъазырых.

— Къуекъо Налбый ытхыгъэм техыгъэр къэлэцыкIухэм, ны-тихэм агу рехы. «Шъэожынэрэ Цэлунэжъынэрэ» зыфиорэр музыкальнэ театрэм къытэгъэгъошт. Пшысэм къыхэдгэшырэр шур эм зэрэтеклорэр ары. Джыре уахътэ аш фэдэ къэгъэльэгъонхэр тищыклагъэх.

Театрэр ѥыифхэм апа ѢыI, ыпэкIэ лъэкIуатэ. Хэта къышигуажэр, ильэс ЙофишIэгъур ежъуугъажъэм тиодэ шыукошта?

— Муекъуапэ имызакъу, тирайонхэм, Краснодар краим ипсэупIэхэм тащыIэшт. Театрэм псе къыпзыгъакIэхэр къэгъэльэгъонхэм япплырэ цыфхэр арых. Театрэр зыгу рихыхэрэм, ныбджэгъую илэхэм япчыагь хэдгэхъошт.

Артист дэгъуухэр тиатрэм иIэх. АцIэ къытфенохомэ тигонэшт.

— Артист умыIэу театрэ зэхэпшэн плъэкыщтэп. Адыгэ Республикэм изаслужене артистхэу Александр Степановым, Надежда Максимовам, Ирина Кириченкэм, Михаил Кабановым, Елена Лепиховам, Елена Сороковскаяя роль шьхъаIэхэр къашых, едзыгъохэм ахэлжьэх. Артистхэу Давид Манакьян, Владислав Вещако, Кобл Зурыет, Лыин Бэлэ, Светлана Корневам, Евгения Поляковам къэгъэльэгъонхэм зафагъэхъазыры. Артистым инэшанэхэр дэгъоу къагурэл.

Композитору Михаил Аргумановы...

— Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Михаил Аргумановим шьхъафэу съкытегуши ѿшоигъу. Орэдхэр еусых, къеох, студентхэр реяаджэх. Адыгейим фэгъэхырэе орэдуу ыссыгъэрэ республикэм иконцерт хэхыгъэхэм ашэжъынчы. Классикэм хэхэгъээ пьесэхэм атэхыгъэ къэгъэльэгъонхэм рольхэр къашшых.

Оркестрэр шыуигъусэу мюзиклэхэр гъэшIэгъонэу къэшьогъэлтагъох.

— Музыкэр нахышылоу къыбгурьоным фэш орэдышшор зыгъэуэрэл пльэгъун фае. Дирижэрэу, Адыгейим изаслужене артистэу Аркадий Хуснировыр оркестрэм ипащ. Урыс, адыгэ музыкальнэ произведениехэр къэгъэльэгъонхэм ацызэхэтэхых.

Шыуартистхэр жанрэ зэфэшьхыафхэм ахэлжьеэх. Артистыр исэнэхьат дэгъоу фэлэжъэнэм фэши сида анахъэу ишыкIагъэр?

— Апэ исэнэхьат ыгъэльэпIэн фае. Артистыр къыIорэ гущыIэр къедэурэм лъыIэсэ зыхъукIэ, артистырэ залым чэсэымрэ язэпхыныгъэхэр мэптих. ГущыIэр щэриоу щэрэйт. ИнэпльэгъукIэ къыбдэгүшьIэрэ артистым урэгъэгүпшишэ. Тэ тиэгъэльэгъонхэр гурыгъуае къызыщыхэрэм talokIэ. Тыкъаубынны дэгүэхэрэп. Уахътэ зытешIэкIэ гущыIэр, орэдьир, музыкэр зэрээзэпхыгъэхэм гу лъатэ, спектаклэм уасэ фашын альэкъы.

Чъэпьюгъум и 20-м 2017—2018-рэ ильэс ЙофишIэгъур ежъуугъэжъэшт. Спектаклю тиэлтиштэйм ѢыIэ къытфенохома.

— Оффенбах ытхыгъэм тэхыгъэр «Прекрасная Елена» зыфиорэр опереттэр апэрэу Муекъуапэ къыщыдгъэльэгъошт. Дирижэрэу А. Хусниров, къашъохэр А. Испумыгъэуцугъэх. Искусствэр зышьогъэшIэгъонхэр къэгъэльэпIоным къетэгъэблагъэх.

Шыуигъэхъагъэхэм ахэжъуугъэхъонэу шууфэтиIо.

— Тхаяуегъэпсэу. Сурэтхэр зэлукIэгъуухэм къэгъэльэгъонхэм къащытетхыгъэх.

* * *

Камернэ музыкальнэ театрэ тиыгъусэ Краснодар краим ипсэупIэу Мостовскоим ѢыIагъ, спектаклю «Прекрасная Елена» зыфиорэр къыщигъэльэгъуагь. Залым чэсэгъэхэм художественнэ пащэм, артистхэм яЙофишIагъэ осиин къыфашигъигь.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

 ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

КІЭУХЫМ ТИГЪЭРЭХЬАТАҮГЪЭП

«АГУ-Адыиф» Мыекуапэ — «Университет» Ижевск — 25:26 (10:13). Чъэпьюгъум и 16-м спорт Унэшхоу Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм щызэдешгъэх. Зезышагъэхэр: Е. Гомбалевская, А. Завьялова — Москва. «АГУ-Адыиф»: къэлэпчэутхэр: Кожубекова, Тормозова, Баскакова; ешлаклохэр: Неупокоева — 9, Шавина — 2, Лихач — 2, Черняева — 4, Еремченко, Серадская — 2, Головко — 2, Исаченко — 2, Мартыненко — 2, Пуленко.

Ижевскэрэ Мыекуапэрэ якомандэхэр зэдешгъэх зыхыкэ, теклонигъэр къыдээзыхыщтыр язэрэмьгашэу зэнэкъокуух. Финалым хэфэнхэм фэш язэлукэгъухэм мэхъэнэ ин я. Гушыгъэм пае, «Адыифыр» «Ростов-Доным», «Астраканочкэм», нэмыхык команда лъэшхэм аткыоным непэ фэхъазырэп. «Университет», «Алиса», «Луч», нэмыхык эхэр ауж къинхэрэм язэнэкъокуух зэраухырэм ельтыгъэу финалым хэхъащтыр къэлъагьо. Мыщ дэжым судьяхэм яшъярлыгъэр зэрагъэцаклехэрэх къыщыдэлтыгъэн фае.

ЗЭНЭКЪОКҮҮР

Зэлуклэгъур заублэм, ешлаклохэм гутигыгъэу ялэм укэзүгчэжжынэу щытыгъэп. Яамалхэм ялтыгъэу пшъашъэхэр ешлэхээз, зыр зым ыпэ ишъяныр тоф къызэрыклоу зэрэшмытыр къэп-

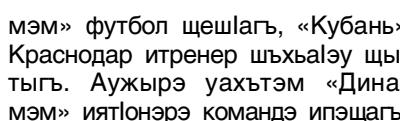
шленэу щытыгъ. Пчагъэр зэрэллыкуюатштыгъэр: 3:3; 3:4; 4:5; 6:6. О. Исаченкэр гупчэм ашыпхырыки, хъагъэм іэгуаор ридзагь — 7:6; 7:7; 8:7 — иклеркэу О. Исаченкэм къэлачээм іэгуаор дидзагь. Аш ылж ешлэгъум къырыклощыр къэшгээшоуугъэп.

«Университетым» къыхэзых Н. Решетниковар, А. Портягинар, К. Трухинар, О. Тургеневар. Хъагъэм іэгуаор радзэнэмкэ псынкэу хэкыгылэхэр къагъотых, пхъашэу мэбанэх. Тиешлаклохэм хэукунонгъэу ашырэр хъаклехэм къызфагъэфедэн алькыщтыгъ. Иэгуаор типшашхэм зычланаклэ, хъаклехэр псынкэу апэклэ къильыщтыгъэх, пчагъэм хагъахъоштыгъ.

Ешлэгъум иятлонэрэ кіэльэнэх къо гумэкыгъуабэ къытфихыгъ: 12:16; 14:17; 17:19. И. Неупокоевам хъаклехэм рэхъатныгъэр аритирэп, пчагъэм хегъахъо — 20:20. «Адыифым» игъэхъаагьэ хигъэхъонэу залым чэсхэр еджэх, ау ар къыдэхъу-

рэп, пчагъэр 20:23. И. Неупокоевам хъагъэм дахэу іэгуаор редзэ — 21:23. М. Черняевар тикъэлапчээ пэблагъэу щытэу іэгуаор къылэхъагь, ошлэдэмышэу ыпэктэ ильж, изакюу «Университетым» икъэлэпчэутэу Ю. Пойловам еклыгъ, пчагъэм хигъэхъуагь — 22:23. Хъаклехэр яшлаклоу А. Портягинам рэхъат къытитырэп — іэгуаор тикъэлапчээ къыдэдээ 23:25; 23:26. А. Серадскаямрэ И. Неупокоевамрэ зэрэз хъагъэм іэгуаор радзэ, ешлэгъур 25:26-у аухы.

Шэклогъум и 11-м «Адыифыр» Ростов-на-Дону щешлэшт.

дахэхэр зэрагъэльэгъущых. Зеклохэм ахэлжэхъэштхэм гукээхъыж гъэшгээхъонхэр яэштых.

ХЭТ ТЫДЭ ЩЫЛА?

Чъэпьюгъум и 17-м ехуултэу командэхэр чылпэу зыдэштыхэр:

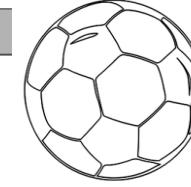
1. «Зенит» — 28
2. «Локомотив» — 26
3. ЦСКА — 24
4. «Краснодар» — 21
5. «Спартак» — 20
6. «Урал» — 19
7. «Уфа» — 17
8. «Рубин» — 17
9. «Арсенал» — 17
10. «Ахмат» — 17
11. «Ростов» — 16
12. «Амкар» — 15
13. «Динамо» — 13
14. «Тосно» — 13
15. СКА — 11
16. «Анжи» — 9.

Я 14-РЭ ЗЭЛУКЛЭГЪУХЭР

21.10
СКА — «Уфа»
«Тосно» — «Ростов»
«Рубин» — «Динамо»
«Спартак» — «Амкар»
22.10
«Урал» — «Ахмат»
ЦСКА — «Зенит»
«Анжи» — «Арсенал»

23.10
«Локомотив» — «Краснодар»
Ешлэгъухэм теклонигъэр къащыдээзыхыщтыр къэшгээхъае, тигуапэу талыгылэшт кіэхүхэй афэхъурэм.

Нэклубгъор
ЗЫГЪЭХЬАЗЫРЫГЪЭР
ЕМТЫЛЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкыдээзыгъэхъирэр:

Адыгэ Республикаам тээпкэ Йоххэмкэ, Иэкыб къэралхэм ачылсурэ тильэпкэгъухэм адьялээ зэхъынгъэхъэмкэ ыкыдээбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер
зыдэштырэ:
385000,

къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кээ заджэхэрэх тхыапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхуухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтэр 12-м
нахь цыкунзу щытэп.
Мы шапхэхэм ади-
мыштэр тхыгъэхэр
редакцием
зэкегъэлжых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Йоххэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкыдээзыхык
и Министерстве
и Темир-Кавказ
чылпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхы-
тыгъ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зеклэмкэ
пчагъэр
3855

Индексхэр
52161
52162

Зак. 2665

Хэутынам узьши-
кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00

Зыщыхаутырэр
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхыбаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхыбаэр
игуадзэр,
пшъэдэхъыж
зыхырэ
секретарым
ипшъэрлыгъэр
зыгъэцаклэр
Мэшлэжъо
С. А.

